Harmadik évfolyam. 8. szám. Csütörtök 1884. január 17-én.

ELŐFIZETÉSI DIJ.
helyben házhoz hordva:
Egész évre . 8 frt.
Fél évre . . . 4 „
Negyed évre . . 2 „
vidékre postán küldve:
Egész évre . 9 frt — kr
Fél évre . 4 „ 50 „
Negyedévre 2 „ 25 „
Néptanitóknak helyben:
Egész évre . 6 frt — kr
Fél évre . . 3 „ — „
Negyed évre . 1 „ 50 „
Néptanitóknak vidéken:
Egész évre . 7 frt — kr
Fél évre . . 3 „ 50 „
Négyed évre . 1 „ 75 „

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI MEGYEI KÖZLÖNY.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

Hirdetések és előfizetések fölvétetnek s egyes számok kaphatók helyben: Muzsik és Partlics könyv- és kőnyomdájában, Schön Adolf könyvkereskedésében, Hay Sándor dohánytőzsdéjében, valamint hirdetések s nyilttéri közlemények ugy a fővárosi mint a külföldi összes hirdetési irodákban.

Egy szám 10 kr.

Szerkesztőségi iroda és kiadó hivatal:
Sötét- s csendes-utcza sarkán, Hofeneder-féle házban, hová minden a lap szellemi részét illető közlemény, az előfizetések és hirdetések is küldendők.
Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.
—
Szerkesztővel értekezhetni: d. e. 11 órától 12-ig és d. u. 3-tól 5 óráig.

A vegyes-házasság és a főrendiház.

A vegyes-házasság kérdése tisztán társadalmi kérdés; egy cseppet se politikai; a magyar főrendiház 200 tagja mégis 9 szavazattal eldobta. A papok anyagi érdekből s a világiak egyrésze tán a kormány iránti ellenszenvből s egy nagy része „heczcz“-ből utasitotta vissza. S ha tény, hogy e kérdés elsőben is a társadalomé, melyet a társadalom óhajt megoldani, de maga a társadalom előkelőnek neveztetni szokott osztálya (mert a főrendek rég megszüntek politikai faktorok lenni) ebből magának érdek-konczot képes gyurni: számot vethetünk a magyar társadalom előkelő osztályával. Persze csak 9 szavazat.

De alapjában véve a magyar főrendek felerészben nem tudtak megbékülni azzal a gondolattal, hogy az ember valósággal ember legyen, fölruházva minden emberi jogokkal. Nem természetes ez? Igen s ha ezuttal a jobbágyság eltörléséről, a nemesek megadóztatásáról volna szó — a társadalom emez előkelőnek mondott osztálya „heczcz“-ből kilencz szavazattöbbséggel bizonyára azt is eldobná, mert ez a 9 szavazattöbbség már nem törődik se magyar politikával, se magyar társadalommal, se inge se gallérja neki a magyar közügy, talán a magyar történelmet is német regényekből ismeri, lévén ez a 9 szavazattöbbség indigenák votuma.

Olyanforma egy dolog volt ez, mintha magyarok szavaztak volna a tockingi kérdésben.

Mi közük a magyaroknak a tockingi kérdéshez? Mi közük a német grófoknak a magyar polgári házassághoz?

Ha Ausztriában a polgári házasság eszméje nem tudott volna utat törni magának, még érteni lehetne az idigenák magukviseletét; de igy voltaképpen mit akartak azok? Egy kis „heczcz“-et! Nem egyebet. Hazautaztukban jót nevettek a markukba, hogy ők milyen kedélyes tréfát csináltak itt Magyarországban, a hol nekik jogot adtak beleszólni háziügyekbe. Adj a tótnak szállást, kiver a házadból. Ők azt a megtiszteltetést, melylyel ez az ország nekik közjogi állást adott, arra használták föl, hogy belőle „jux“-ot űzzenek. Majd olyanforma bizalom és megtiszteltetés az ő közjogi állásuk, mint mikor valaki annyira bizik az ő barátjában, hogy még a pénztárát se zárja el előle, sőt fel is jogositja arra, hogy abból bármikor kivehessen. S ép olyformán viselték ők magukat, mint — ha az a jó barát azután belenyulna a kassába s csupa malitiából költögetné azt a pénzt, melyet joga van ugyan költeni, de mely jog azzal a bizalommal s hittel ruháztatott reá, hogy lesz annyi viszont kegyelete, bizalma, hüsége, hogy nem fog vele élni.

Persze ebből csak az a tanuság derül ki, hogy „kötve higyünk a komának!“

A társadalom erkölcsi pénztárát ezek az indigenák ime megcsorbitották.

Kilencz indigena eljött ide, hogy meggátolja, miszerint százezerek az emberi jogok legszentebbikével, a szabad házasodás jogával éljenek. S a 9 indigena szépen hazament s soha többé nem fog talán törődni azzal, hogy azok a százezerek voltaképen boldogok-e már most, vagy boldogtalanok, nyujt-e nekik az állam megélhetésre módot, vagy se? Ők csak azért jöttek, hogy „nem“-et mondjanak egy törvényjavaslat megbuktatására, melyről talán azt sem tudták, hogy mit tartalmaz? A Souis gróf meghivta a baron Monoklest, hogy jöjjön kissé Budapestre, egy nagyszerü „heczczet“ csinálni. Elmennek majd a magyar főrendiházba megbuktatni egy kormányjavaslatot. A baron Monokles egy kormányjavaslat megbuktatására! Hogy ne jönne?! Hát hadd tudják legalább, hogy ő is él. Eljön biz ő! Szavaz „nem“-mel, mert csak ugy van értelme eljövetelének, különben otthon maradhatott volna s a főrendek nélküle is megszavazhatták volna azt. Ime a vegyes-házasságokról szóló törvényjavaslat bukásának története. Akár egy genre borzasztó valamely sensatiónalis ujságlap hirei között.

S igy a javaslat megbukott-e voltaképen? Nem. Ezt nem lehet bukásnak nevezni! Mert ilyenformán akár az is leszavaztathatnék, hogy itt Magyarországban magyarul beszéljünk. Hogyne? 9 indigena elégséges volna. Ha ez nem elég: van még több is.

S a mit az indigenák akarnak, a kik velünk nem törődnek, a kikkel mi se törődünk, — ahhoz semmi közünk. Az eszme, mely a felvilágosultság erőteljes, ép szülöttje, utat tört s él és élni fog daczára a Monoklesek egész légiójának.

M. Gy.

Társadalmi bajaink egyike.

Kétségbe vonhatlan tény, hogy korunkban a megélhetési viszonyok szemben a polgári kötelmek és terhekkel, szembeötlő aránytalanságot tüntetnek fel, hozzá mérve az ezelőtti állapotokhoz. S ezért, ha sopánkodni hallunk egyeseket a szorult idők, adóterhek, s egyébb ilynemü kötelezettségek fölött, azt igen természetesnek találja mindenki, annál is inkább, mert az elégedetlenség 100 egyed között legalább is 80-nál kisebb-nagyobb mértékben jelentkezik. A termelőosztály, az iparos, kereskedő, kis és nagy hivatalnok mindegyikének meg van a maga fájtatott oldala, melyet panaszolni s melyen lovagolni szokott. Egyet azonban, mely a társadalom minden rétegénél általánosan elterjedt s mondhatni pestises baj s melyet amugy titokban érzékenyen fájtat mindenki: a rang és urhatnámság utáni vágy s az ezzel kapcsolatos bohó kiadások végtelen sora, csodálatos, panaszként egy sopánkodó által sem jajgattatik meg nyilvánosan.

Ha az iparost saját magát mint ilyent, segédje és családtagjaiért kereseti adóczimen 10—15 frttal terhelnek meg; ha a kereskedőt valószinüleges jövedelméhez mért minimalis tétel, háztulajdonost bevallott bérjövedelme, tőkepénzest titokban törvénytelenü

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Az én büszke lelkem.

A mikor még csak cseperedtem, —
Akkora voltam, mint az öklöm,
— Emlékszem még rá, isten engem! —
Emberszám voltam már a földön;
No mert mindenki észrevett,
S volt e dologban érdemem:
Makranczos voltam eleget, —
Soha se éltem békésen . . .

Fékezhetetlen volt a lélek,
Mely ez időtájt lakta keblem, —
S mit szüleim ma is regélnek:
Tán egy ördög bujkála bennem . . .
A mit akartam: volt igaz,
Mit nem akartam: helytelen;
Sok volt pedig a mi nem az, —
De rám hagyák, hogy ugy legyen . . .

És már „nagy iskolá“-ba jártam.
Pislogtam a leczkékbe rendre,
Aztán „jelesül“ referáltam,
De nem változtam semmiben se.
Makranczosból daczos levék;
Akaratos és önfejü —
Ha valaki ellenkezék;
De máskülönben jószivü . . .

S ime, mi történt? — volt „kitünő“-m,
S „szamarak padjá“-n üldögeltem
Ez lehetett vón' „ördögüző“-m,
Ha büszke nem lett volna „én“-em . . .
De azt hivém, hogy meghalok,
Ha vissza nem feleselek, —
S hogy ott ülék, az volt az ok,
Környeztenek bár „jeles“-ek . . .

S felnöttem, s ifju lett belőlem;
Most büszke termet- és alakra.
A lányfélétől nem szegődtem, —
S elegyedém sok búba, bajba . . .
Szerettem, mint ifju szokott,
Hév-, szenvedéllyel, tüzesen:
És hát feledtem is legott, —
Meg ujra kezdtem szüntelen . . .

De nem hajolt meg ez a lélek
Emésztő szerelem-tusában.
El nem árulta lantos ének
Kinek miatta égek lázban.
Önmegtagadó volt e sziv,
Önmaga ellen is daczos.
S lett volna tán a sirig hiv,
És néma, mint a sirlakos . . .

De hát a nő ősanyja: Éva,
Ádám pedig nem győzhetetlen,
S hogy előbb nyilt meg Róza ajka:
Szólnom kellett, — mást nem tehettem . . .
El nem maradt a jutalom:
Idégrázó kéjt élvezék . . .
Hajh! de megbüntetett nagyon
E vétkemért a fényes ég. —

Hogy, hogy nem — — egyszer észrevettem:
E szerelem négy évszakos volt
Fogamzott a tavasz lehében.
Nyárnak hevében kivirágzott.
Ősznek gyümölcse: egy özön, —
Sok forró csók és ölelés,
S mire a tél zord szele jön:
Havas jéggé dermedve és — —

És — és — tovább minek beszéljem?
Kihült az ő „forró“ szerelme.
S tán lelkem megtört e keservben?
Nem! büszkén megnyugodva benne . . .
Nem sirt kinos „elégiá“-t,
Átkot se mondott rá soha,
Nem volt ez ajkon soh'se vád,
Hogy sorsom olyan mostoha . . .

Tovább menék. — Szülői házat
Kellett elhagynom. — Férfi voltam,
Lelkem magasztos hévre lázadt
Egy édes, édes gondolatban.
Ez volt: „Inaestimabile
Bonum est suum fieri“ . . .
Azt hittem boldog a kire
A sors e vágyát rá méri . . .

S mentem, mentem a nagy világban,
Láttam sok várost és sok embert,
És sok magas ajtóra jártam,
S sokszor nem érzék üde szendert.
S türtem fagyot, éhséget is,
Mellőztetést nagyon sokat,
S futám mi kisértetbe visz, —
Mi öröm közt ürömöt ad . . .

De én hajlongni nem tanultam,
Hazudni egyre-másra bókot,
És mindenünnen csak kikoptam. —
Helyembe más „ügyesb“ lopózott . . .
És bárha alig türhetém,
S töprengtem hosszu éjjeken:
Mégis csak könnyen vettem én:
„Hisz mit a búbaj énnekem?!“

Aczél volt lelkem még idáig,
De hát az aczél törhetetlen?
Talizmánom ez volt sokáig:
Hittem, reméltem és szerettem!
Az élet zajgó tengerén
Sajkám sok bősz vihart kiállt,
Örvény, zátony s szél erején
Vitorlám nem szenvede kárt . . .

*

Napok multak elmélkedésben,
Sok mindenfélét összehánytam,
Bünt és erényt megszürve mértem, —
Istent kerestem a homályban.
Mint chemikus vegyanyagát
Bonczolgatám a szenvedélyt.
S egy nagyitóüvegen át
Buvárgatám a lelkimélyt.

S kevés sikerrel be nem értem,
Mindig tovább, tovább hatoltam,
Borzadtam a „saisi kép“-en
S mint „amaz“ ifju összerogytam.
Ah! a pokolnak ördögi
Mind, mind e szivbe szöktenek.
S mi az mi lelkem megtöri?
Nem, nem mondom meg senkinek!

Ime, nagyon megszelidültem,
Soha se leszek az a büszke . . .
S bár most sem élek csüggedetten, —
Elhamvad ifju lelkem üszke . . .
Nem feleselek senkivel.
Mindenre „igen“-t mondok én,
De lássam a ki feltüzel?
Ki győzni tud szivem jegén? . . .

Amaranth.

szedett uzsorajövedelme daczára a nyilván törvényesen kimutatott kamatlábhoz mérten adóztatnak meg, az államháztartás igényelte ezen méltányos terheket panaszolva, a kir. adófelügyelőséget, közig. bizottságot s harmad fokban a miniszteriumot megjárni mindjárt kész vagyunk. Ha azonban a fényűzés, a divat, a bonton és szerepjátszás kivánalmai az amott egy évről panaszolt s törvényes alappal biró állami kötelezettségek 10—100 szorosát is felemészti egy hét, nap, sőt óra alatt, azt mint kötellességszerü valamit: igen helyén való társadalmi bravournak s olyanul, a melyet dicsekedve elmesélni igen, de fölötte sopánkodva panaszkodni, azt megbánni s mi több az ilyesmiről egészben lemondani, azt már nevetségesnek tartja mindenki.

A társadalom mai nap, csak ugy, mint Menenius és Coriolán, Lucullus és Crassus idejében is gazdag és szegényből áll s mindkettőben vannak a társadalmi müveltség niveauja fölött és alattiak.

A niveau fölötti gazdag, mert tehetségében áll, felhasználja mindazon alkalmakat, melyek kényelmet s élvezetet biztositanak otthonja s azon körökben, melyeket állása vagy önérzetnek szépitett hiusága fölkerestetni enged vele. A legujabb comfort szerint butorozza be termeit, francia konyhát tart, családját livreses cselédség szolgálja ki, fényes estélyeket látogat és ád, szóval a szórakoztatásnak minden oly nemét felkarolja, melyben csakis a valóban urat adni képes salon lakó urak szoktak mulatság czimén unatkozni.

Igy azok, kiket a sors kegyel és szeszélyeikhez mért vagyonnal valóban rendelkeznek. A niveau feletti másik rész pedig, a kik társadalmilag egyenrangban állanak is bár velök, de kevésbé kegyeltek a vagyont osztó szeszélyes sors istennő részéről s amazok altal mégis születés, állás, vagy egyéb mellék tekintetekből egyenjogositottaknak tartatnak: a viszonosság itt rosszul értelmezett elvénél fogva erkölcsileg kényszeritve érzik magokat a gazdag intim ösmerőssel lépést tartva hazardjátékba kezdeni s évről-évre szaporodó deficittel vinni a fertály mágnasi életmódot s háztartást.

A társadalom eme két tényezőjének egymáshozi viszonyát bővebben körvonalozni szükségtelen; egyrészt mert szilárd alapon álló elsejének tarczáját a panaszolt baj ugysem meriti ki, másika pedig, bár tudja s érzi jól, hogy veszedelmes lejtőre jutott, a melyen fölfelé nem, de lefelé igen is rohamosan halad, nevetségességtől féltökben szégyennek tartják a helyzetükhöz mért tisztességes korlátok közé való visszavonulást s majmolva követik tovább a tehetőst, részükre csak koldusbotot termő csalitosban végződő szeszélyes utjain.

Nem kötözni való örültnek tartanók-e azt, ki kezelábaiban ügyefogyott létére Blondint a Niagara fölötti nyaktörő setain követni akarná? Lipótmezőre vinnék az ilyent szándékának mar csak nyilvánitására is. Pedig ennél a lehetőség még biztosabb, hogy megteheti azt, a mit amaz. Mig itt, a fényűző vagyontalan és a nem jövedelméhez mérten pazarlónál a bizonyosnál is biztosabb a tönkrejutás. Látnoknak sem kell lennie, hogy előre lássa önmagát és családját az inség karmai között.

Medig ha ezen egyesek hajdan nagyot játszó elődjei több gondot forditottak volna a közmondásos hatulsó kerékre, ha nem az eszem-iszom, határos urhatnámság, de a tisztességes életmódot ki nem záró takarékosságra fektettek volna a fősulyt életükben, hol a lyoni selymet! brüsseli csipkét csak ünneplőnek tartva, köznap elhordták volna a honit is, ugy bizonyára nem jutott volna az ősi fészekre korcsmaczégér.

Mai nap a bontonhoz tartozik az is, hogy a hol csak érjük, üssük a zsidót. De hát miért csak is a zsidót? Miért nem egyszersmind azon nevetséges gyöngéket is, melyek amazok malmára hajtják a vizet?

Mai nap a nagyzás mániájában szenved nagyobbrészt mindenki; legalább három fokkal nagyobb urnak akar látszani annál, a mi. A nagybirtokost majmolja a kis birtokkal biró; a nagy hivatalnokot az alattas közeg, kereskedő, iparos, sőt még a föld népe is járja a bolondját s viczkándozik poltrás malaczként a garasos kötélen.

Hajdan „nagyságos" czimmel fejedelmeket tiszteltek meg, ma már a magát pénzfőzsérré kinőtt rongyszedő, a fölcseperedett iparos és kereskedő is megviseli azt, barha csak ugy mint uj gazdája a lopott süveget titokban, suba alatt, hogy senki ne tudja s lássa otthon, házikörében titulaztatja cselédjeivel magát. „Nagyságos asszony, befőzhetem-e már a levest; fütyöl már a teiosur?"

Ez és a vele járó „bonton"-szerünek tartott szükségtelen kihágások végtelen sora képezi azon türhetetlen állapotot, melyet mar annyi árva megsiratott s mely ellen perrorázni kell; s ha e téren is mindenki: „sutor ne ultra crepidam" visszatér azon észszerü korlátok mögé, melyet vagyoni állapota, társadalmi állása s a rejtélyes jövő biztositasa elébe kitüz, akkor az állam iránti anyagi kötelezettségekre is kijut s a család számára is bőven marad.

—y.—

Dijtalan tisztviselők.

Annyi nálunk a dijtalan tisztviselő, hogy igazán nem képes az ember megérteni, hogy mi czélja lehet az illető hivataloknak, hogy a sok szegény embert, ki az illető állasra teljes qualificátióval bir s kik közül nem egy a jogtudorságot is megszerezte, éveken át egy krajczár fizetés nélkül keményen dolgoztatják.

Igy van ez a megyénél és törvényszéknél és minden egyéb törvényhatóságnál, hol számtalan dijtalan fogalmazógyakornok várja, mint a zsidók a Messiást, hogy mikor nevezik már ki őket fizetéses fogalmazó-gyakornokokká, mely állással szerény havi 30 frt fizetés van összekötve. — De hát szegények várhatnak! A mostani legidősb gyakornokok — borzasztó még kimondani is! — három éve szolgálják fizetés nélkül az államot; de ez még semmi. — Mikor ők bekerültek, akkor még kedvezőbbek voltak a viszonyok; de a kik mostanában vétettek fel, miután előttük oly temérdeken vannak, már nem többé 3, hanem 4 évig is, sot esetleg jóval tovább várhatnak, mig fizetéshez juthatnak.

Valamivel kedvezőbben, de az imént előadottakat megközelitoleg áll a dolog a pénzügyigazgatóságoknál, adófelügyelőségeknél stb.

Nincs semmi czéllal összekötve, hogy a dijtalan tisztviselőt nyakra-főre kinevezik, s aztán évekig váratják, mig egy kis fizetést kaphat?

Ezt megérteni igazán lehetetlen. Talán sok a munka, s a fizetéses személyzet nem birja meg?

Ez alig hihető ugyan, de ha igy állna a dolog, ennek nem az emlitett eljárás volna az orvoslási módja, mert valakitől évekig tartó ingyen munkát kivánni, ez még sem méltányos eljárás. — Hanem ha kevés az ember, vegyenek fel többet, de adjanak nekik legalább annyi a mennyi fizetést; vagy hozzanak be oly rendszert, ha már oly erősen ragaszkodnak a dijtalansághoz, hogy ez legfeljebb egy-két honapig tartson, a meddig az illető a dologba bele jön, azután pedig adják meg neki rendes — ugyis igen csekély — fizetését, melyet a szegény gyakornok, ki d. e. 8-tól d. 12-ig és 3—6-ig, sőt gyakran tovább is ott görnyed iróasztala mellett, — bizony-bizony nagyon megérdemel.

De hiába! ezen változtatni nem lehet, mert rendszer.

Ha pedig nem azért nevezik ki az ilyen dijtalan gyakornokokat, mintha szükség volna reájuk, hanem csak egyszerüen azért, mert ők ezen állomásokért folyamodnak, kinevezésük kárt nem okoz, sőt mi több, jót tesznek az illetőkkel, ha kérésüket teljesitik, még pedig azért, mert az illetőnek, midőn a dijtalan fogalmazó-gyakornokságért folyamodik, rendesen esze ágában sincs azon gondolat, hogy dijtalansága évekig tarthat, hanem azon vérmes reményben ringatja magát, hogy 3 vagy legkésőbb 6 hónap mulva fizetéshez jut, s aztán másik 6 hónap mulva segédfogalmazó lehet. Képzelhetni tehát szegénynek meglepetését, mikor éveket lát elmulni s ő még mindig az, a mi volt: dijtalan fogalmazó-gyakornok.

Keserü csalódás! S aztán mit csinál szegény? Esetleg, a mi kis vagyonkája volt, azt dijtalansága alatt elköltötte, sajátjából magát tovább tartani nem képes s kénytelen — mint erre nem egy példát lehetne felhozni — 2—3 évi ingyeni szolgálat után odahagyni hivatalát.

No már bocsánatot kérek, de az ilyen semmiesetre sem méltányos eljárás. Ilyen áldozatot a haza egy fiától sem kivánhat. Ezen kell mihamarabb segiteni. Mert ha tovább is ezen az uton haladunk, mi lesz az eredmény? Egyszerüen az, hogy szegény ember bármily eszes, tehetséges, szorgalmas legyen is, hivatalba nem fog juthatni s ez csak a jómóduaknak leend kiváltsága, kik a dijtalan éveket könnyen eltölthetik, annyival is inkább, mert ezeknek rendesen nagyobb protektiójuk lévén, mint a szegényebb sorsuaknak s ennélfogva soron kivül léptettetvén elő, rájok nézve a dijtalanság többnyire rövidebb ideig tart.

Igen nagy jelentőségü ezen szóba hozott kérdés, legyen ez irányadó a dijtalansággal megelégedőknek.

H.

Tiz központi kiállitási hivatal.

A mi országos kiállitásunk 10 különféle központi hivatal luxusával dicsekedhetik, és hogy ez valami nagyon praktikus és okvetlenül szükséges szervezet volna, azt éppen nem mernök állitani. De mivel már a kiállitónak ennyi ad-hoc hatósággal van dolga, tájékoztatásául ime szolgálunk egy kis czimtárral:

1. Az országos kiállitási bizottság hivatala: Kereskedelmi miniszterium, Nákóház. — Elnök: Dr. Matlekovics Sándor, államtitkár; másodelnök: Grf. Zichy Jenő. Igazgató: Dr. Schnierer Gyula min. tanácsos. Titkár: Balogh Vilmos min. titkár.

2. Budapesti helyi kiállitási bizottság: A kereskedelmi és iparkamara helyiségében, Mária-Valeria u. 12. sz. II. emelet. — Elnök: Báró Kochmeister Frigyes. Alelnökök: Ráth Károly, egyszersmind előadó; Éczhegyi Ferencz. Jegyző: Fritz Péter. Irodavezető; Liebstein Zsigmond.

3. Budapesti kerületi kiállitási bizottság: Ujvilág u. 16 sz. az orsz. iparegyesület helyiségében. — Elnök: Ráth Károly főpolgármester. Alelnökök: Br. Kochmeister Frigyes, Korizmics László. Titkár: Gelléri Mór.

4. Erdészeti orsz. bizottság: Ferencz-József tér, kereskedelmi miniszterium. — Elnök: Bedo Albert orsz, főerdőmester. Alelnök: Rónay Antal főerdőtanácsos. Jegyzők: Horváth Sándor, Kovács Géza.

5. Bányászati, kohászati és földtani orsz. bizottság: VIII. Muzeum-utcza 19 sz. — Elnök: Zsigmondy Vilmos orsz. képviselő. Alelnök: Kerpely Antal min. tanácsos. Jegyzők: Gesell Sándor, Dr. Pethő Gyula.

6. Épitészeti orsz. bizottság: IV. Papnövelde-utcza 10. sz. — Elnök: Hieronymi Károly. Alelnök: Ybl Miklós. Jegyzők: Gonda Béla, Nagy Béla.

7. Egészségügyi orsz. bizottság: Aranykéz-utcza 6. sz. — Elnök: Dr. Lumnitzer Sándor. Alelnökök: Dr. Fodor József (lekószönt), Lipthay István. Jegyzők: Dr. Müller Kálmán, Jamnitzky Jenő.

8. Oktatásügyi orsz. bizottság: Vár, vallás- és közoktatásügyi miniszterium. — Elnök: Gönczy Pál, miniszteri tanácsos. Jegyző: Suppan Vilmos.

9. Képzőmüvészeti orsz. bizottság: Sugárut, képzőmüvészeti csarnok. — Elnök: Id. Gróf Zichy Ödön, Bécs, elnök helyettes: Rehh György. Alelnökök: Keleti Gusztav, Pulszky Ferencz. Jegyzők: Dr. Czobor Béla, Szmrecsányi Miklós.

10. A nemzetközi kiállitási osztály szakbizottsága: a kereskedelmi- és iparkamara helyiségében, Mária-Valeria-utcza 12. sz. II. em. Elnök: Grf. Zichy Jenő. Alelnök: Dr. Szvetenay Miklós. Jegyzők: Jonás János, Miklós Ödön.

HIREK.

Szemző Gyula és Millassevics János, szinházi igazgatósági tagok, hé ton atrandultak Bajára, hogy az ottani szinházi bizottsággal és szinügybarátokkal értekezzenek az iránt: miképen lehetne a jövő őszi szini évadra Zombor és Baja városának együttesen szerezni oly szintársulatot, mely mig egyrészt az igényeket mindkét helyen kielégitene, addig másrészt pénzügyi szempontokból a szinészekre és közönségre egyaránt előnyösnek igérkeznek.

Szabadka sz. kir. város törvényhatóságnál ürésedésben levő 720 frt fizetéssel egy[illegible] 720 frt fizetéssel egy[illegible] végre; 450 frt fizetéssel egybekötött II od [illegible] 1884 évi [illegible] hó 20-[illegible] A [illegible] Szabadka város főispánjához [illegible] Baja [illegible] uj [illegible] A [illegible]

szerü nyugdijjogosultsággal vannak egybekötve. A folyamodványok felszerelendők: életkor, elméleti és gyakorlati képességet igazoló okmányokkal.

Zentán az országgyülési képviselőválasztás f. hó 30-ára van kitüzve. A szavazás két kerületben történik az alább közlött urak tisztviselősége mellett. Az I. kerületben választási és szavazatszedő küldöttségi elnök Matkovits Lajos. Helyettes elnökök Szegfü György és Deutsch Farkas. Jegyző Dudás Lajos. Helyettes jegyző Dr. Kuthy József. — A II. kerületben elnök Zsarkó Antal. Helyettes elnökök Lukácsevits Ignácz. és Tóth Pál. Jegyző Bikay Jenő. Helyettes jegyz Horovicz Lipót.

Az országos kiállitás központi bizottsága felhivta az összes kerületi és helyi bizottságokat, hogy mult évi müködésükre vonatkozó rövid vázlatban tartott jelentéseiket küldjék be. Ezenkivül a társbizottságok tájékozása szempontjából kivánatosnak tartja, hogy az egyes kerületi és szakbizottságok minden fontosabb intezkedéseiket és nyomtatványaikat egymással közöljék, mi által egyöntetübb eljárás éretnék el.

A zombori állami főgymnasiumi dalkör pénztárnoki állomása megürülvén, választás utján betöltetett. Pénztárnok Tessényi Oszkar VIII. o. t.

Mint értesülünk, a zentai kereskedő ifjuság f. hó 19-én a nagyvendéglő disztermében a szegény iparos tanulók felruházására zártkörü tánczvigalmat rendez.

A tinójárási puszta bérbeadása. A vallás-alap tulajdonához tartozó s Bács-megyében fekvő tinójárási pusztának 1885. év őszétől kezdődő uj bérlete iránt mult hó 10-en a cultuszminiszterium kebelében zárt ajánlatu tárgyalás tartatott. Alkalmunk van annak eredményét a következőkben közleni. Az I-ső és II-ik uértelepre Kiss Ferencz és Kovács Sándor mélykuti gazdák, mint legtöbbet igérők ajánlata fogadtatott el. A III-ik bérrészletet Kohn Lipót régi bérlő, mint legtöbbet igérő nyerte el. Az V-ik bértelepre Weidinger Salamon és Milkó Vilmos bajai lakosoknak, mint legmagasb ajánlatot tevőknek engedtetett át. A IV-ik és VI-ik bértelepre beérkezett legmagasb ajánlato, melyek összege 40.757 frt 93½ krt tesz, nem vétettek tekintetbe és e két bértelep 38000 frtért Kohn Lipótnak, mint régi bérlőnek adatétt ki. A 9374.56 cat. hold terjedelemmel biró mind a hat bértelep összes évi bére 120,000 frtot tesz és igy egy cat. holdra 12 frt 82·2 kr. bér esik. A bérlők, egyéb kötelezettségeiken felül, 423 holdnyi homokterületet befásitani tartoznak. A jelenlegi bérlők, kik közül Kohn Lipót az I., II., III. és IV-ik telepet birja, a fenálló szerződés szerint 85.202 frt 1 krt fizet.

A „Zentavidéki takarékpénztar" részvénytársaságnak 1883. évi forgalmi kimutatása a II-ik üzletévről. 1883. évi januar—deczemberben összes bevétel 2.404.606 frt 84 kr., összes kiadás 2.395.277 frt 69 kr. 1883. évi deczember hó 31-en penzmaradvány 8,329 frt 15 kr. 1883. évi januar—deczemberben összes forgalom 4.807.213 frt 68 kr.

Döntvények képviselőválasztási ügyekben. A kir. Kuria, mint fölebbezési hatóság, az elmult év utolsó negyedében a jogosultságot kérő felek fölebbvitele folytán 460 választói jogosultság kérdésében döntött. Fontosabb kijelentései a következők: 1. Az 1874. 33. t. cz. 15. §-a nem követeli meg, hogy a birtoka után szavazó, valóságos tulajdonosa is legyen az ingatlannak; elég, ha kimutatja, hogy a birtok adóját ő fizeti. 2. Nyugdijazott tanitók és nyugdijazott lelkészek a 9. sz. alapján nem szavazhatnak. 3. A nagykoru gyermekkel való közös birtoklás, habár az leánygyermek is, a 3. 4. és 6. sz. alapján az apa részéről választási jog kérésének alapja nem lehet; a gyermek kiskoruságát kétség esetén maga k folyamodó tartozik kimutatni. 4. Gulyások és kondások kétségkivül cselédek levén, a 10. sz. tilalma ellenére, habár különben választók lehetnének, a jegyzékbe föl nem vehetők. 4. Kataszteri járási becslő e minősége alapján nem szavazhat.

Hymen. Milutinovics Szvetozár volt bajai tvszéki elnöknek, jelenleg kuriai birónak Danicza leányat eljegyezte Szerényi Kázmér ujpesti gyógyszertáros. — Szabadkán Kovacsics Emma kisasszonyt eljegyezte Kisfaludi Lipthay Guidó cs. kir. 10. huszárezredbeli hadnagy.

Az égvöröslés. Ujvidéken e hó 11-én oly intenziv volt az alkonyi pirkulat, hogy még a ragyogó esti csillagot is biborszinre festette.

Czégbejegyzés. Paulay János vaskereskedő Szabadkán bejegyeztetett m. évi nov. 22-én a törvényszéknél.

Burgonyából — sajt. Burgonyából igen jó sajtot lehet késziteni a következő módon. Jófele rózsa vagy fehér krumplit megfőzünk, arra vigyázva, hogy meg ne repedjenek, s a jó puhára főtt krumplit meghámozzuk s tekr

nőbe reszelővason megreszeljük vagy akászétnyomkodjuk. Az igy apritott burgonyához kövér, savótól már egészen ment tejet öntünk, de nem melegen, nehogy a sajt szivóssá legyen. A burgonya öt literére 1 liter tej vétetik (lehet azonban 2 liter tejre négy liter krumplit, vagy 3 liter tejre három liter krumplit is venni) és ehhez annyi sot és köményt adunk, amennyit rendesen szoktunk a sajthoz tenni. A keveréket erre jól összedagasztjuk és 3—4 napig — nagy melegben 2 napig — állani hagyjuk. Ezen idő elmultával ujra dagasztjuk, kosárba szétteritjük s enyhe melegben száritjuk a sajtot. Ha a sajt esetleg repedezne, kevés sört fecskendünk rá. Minél tovább áll ez az igy készült sajt, annál szebb és jobb és ha egy-egy kanálnyi tejet adunk hozzá, még zsirosabb és izesebb lesz, melyet Németország sok vidékén a gazd. cselédség nagyon kedvel.

Az országos selyemtenyésztési intézet működéséről az 1882. és 1883. években Bezerédy Pál miniszteri meghatalmazott jelentést tett gróf Széchenyi Pal földmivelés, ipar és kereskedelemügyi miniszternek, a mely jelentésből kiemeljük a következőket: Az intézet működésének főbb tárgyai voltak a selyemtenyésztési szakismeretek terjesztése és a szeeerfák minél nagyobb számban leendő szaporitása. A szakoktatas terén eddig történtekről szóló kimutatás szerint az 1880. év óta tartott külön selyemtenyésztési előadásokat a 15 tanfolyamon 336 tanuló hallgatta; továbbá 11 tanitóképezdében voltak évenkint selyemtenyésztési e őadások, a rendes néptanitógyüléseken 9 helyen e targyról szakszerü előadasok tartattak, vegre a rövid „Selyemtenyésztési utmutató“ czimü szakmunka 3516 példányban osztatott ki. Ezenkivül 11 egyén mind elméletileg, mind gyakorlatilag kiképeztetett a végre, hogy a selyemtenyésztést a vidéken terjeszszék. Az intézetben külön szakkönyvtár szerveztetett es különféle alkalmas tanszer szereztetett be a külföldről. A szederfatenyesztés ügyében az intézet négy év óta a következő intézkedéseket tette a végből, hogy a selyemtenyésztési ipar terjedését felette gátló szederfahiányon segitsen, kiosztott 1880. ota 1831 liter szedermagot, 29,564 szederfat és 500 db. szederfacsemetét, ezenkivül 8500 db. nyomtatott utasitást a szederfatenyésztésről és minden alkalmas módon felhivta a közönséget, hogy az ingyen kiosztandó szedermag és utasitas megnyerése végett jelentkezzék. A községi faiskolak rendezése czéljaból a jarasi faiskola-felügyelők intézménye Bacs-Bodrogh, Fehér, Krassó-Szörény, Temes, Tolna és Torontálmegyékben létesittetett, Nyitra, Sopron és Veszprém megyékben már regebben életbe léptek azok. A mi az intézetnek üzleti vállalatát illeti, az a petekészitésnél kezdődik, és a selyemnek Milanóban vagy Lyonban való eladásával végződik. Az üzlet két főrészre oszlik, u. m. a gubók előállitására és a gubók feldolgozására. A mi a termelt gubók mennyiségét illeti, az 1880. óta tetemesen szaporodott, mert az 1879-dik évben termelt és összesen 2809 forint 89 krajcárért beváltott 2507 kiló gubóval szemben az 1883-ik évben a gubótermeles már 72,142 kiló és 86 dekára szaporodott és a tenyésztőknek 78,185 frt 11 krt fizettek ki beváltási ár fejében. A termelt gubók minőségét illetőleg az utolsó években határozott javulás állott be. A selyemtermelés jövedelmezőségét a termelőkre nézve fenyesen bizonyitja az, hogy az 1883-ik évben Bács-Bodroghmegyében 42,626 frt, Sopronmegyében 7,890 ft, Temesmegyében 1,441 frt, Tolnamegyében 10,918 frt, Torontalmegyében 7,401 frtot, összesen 70.278 frtot fizettek ki gubóbeváltási ár fejében. A selyemipar állasara vonatkozólag kiemelendő, hogy az 1882-ik évben Pancsován berendezett m. kir. állami selyemfonó-gyár eddig összesen 2600 kiló selymet állitott elő. A gyár működését 1883-ban jul. 7-én kezdte meg s deczember 6-an fejezte be. A tiszta jövedelem még teljesen biztosan meg nem állapitható, de valószinüleg kilónként 2 frt 80 és 3 frt közt fog váltakozni.

A szivarozók figyelmébe. A folyó év elejétől kezdve egészen uj fajtaju valódi havanna-szivarkák bocsájtattak forgalomba. Ezek az uj szivarkák Bock Celorio Co havannai szivargyáros „El Aquila de Oro“ nevü gyárából származnak s „valódi havanna szivarkák“ elnevezés alatt 500 darabot tartalmazó dobozokban és 20 darabot tartalmazó kötegekben bocsáttatnak áruba. Az uj szivarkák a valódi havanna szivarok különlegességi árjegyzékébe vannak sorozva s 500 darabonként 12 frt 50 krral, 20 darabonként pedig 50 kron adatnak el.

Adoma Madách-ról. Az „Ember tragédiája“ *halhatatlan* költőjéről ujabban több életrajzi adat került nyilvánosságra. Fiatal korából a következőt jegyezték föl: Madách 1864 ben Sbrenyován azzal mulattatta magát, hogy husvét elsőjén kapujából a lányokat vizipuskával öntözte, a mint azok a templomból haza mentek. — „Majd visszaadjuk holnap az öntözést, — kiálták a lányok — nem marad a nagyságos uron egy darabka száraz!“ — „Majd elválik“ — szólt nekik a költő. — Másnap Madách megparancsolta Janku mindenesének, hogy vegye föl az ö hálóköntösét, papucsait, házi sipkáját. Még csibukját is odaadta a szolgának s megparancsolta, hogy az udvaron föl és alá sétáljon. A lányok ugyancsak megörültek, midőn a Madách ruhájába bujtatott alakot meglátták. Szentül hitték: maga a „nagyságos ur.“ Azonnal feléje is tartottak és kegyetlenül megöntözték. Mily nagy volt azonban meglepetésük, midőn látták, hogy felsültek. Madách pedig az ablakból nézte a jelenetet s nagyokat kaczagott a rászedett lányok kudarczán.

Öngyilkosság. Az ujvidék-pétervárádi vasuti hid gyalogutjáról egy kopott ruhába öltözött s az iparos osztályhoz tartozó mint egy 30—35 éves férfi e hó 10-én este 5 és 6 óra között a Dunába ugrott s a hullámok közt nyomtalan eltünt, kiléte nem tudatik. Ez volt a „hidavatás“ az uj vasuti hidon.

Különfélék.

Sommás házasságok. A newyorki biróságok előtt az utóbbi időben szerfölött elszaporodtak az u. n. eljegyzési vádak. A panaszló rendszerint fiatal leány, a ki állitólagos jegyesét azzal vádolja, hogy neki házasságot igért, de hütlenné vált hozzá. A vád következménye vagy az, hogy a felek házasságban kiegyeznek, vagy pedig, hogy a bevádolt hütlen jegyes pénzbüntetésre, fogságra és sokszor érzékeny kártéritésre iteltetik. Az amerikai biró azon elpusztithatlan föltevésben itél, hogy mindig a nőnek van igazsága. A pör lefolyása körülbelül a következő. — A vádló nő előadja a vádat, a vádlott tiltakozni akar, de a biró közbevág: „Micsoda, ön házasságot igért és nem akarja megtartani. Válaszszon kártérités, pénzbüntetés, fogság vagy — házasság. Ne is szóljon, már értem; ön a házasságot választja. Nagyon jól van, ezt szeretem. Ennélfogva a törvény nevében férj és feleség gyanánt öszszeadom önöket. Jegyző! Végezze el a többit, vegye föl a jegyzőkönyvet, irassa alá velük. Igaz! Tiz dollár birói költség is jár. — Szedje be ezt is, de vigyázzon, hogy a pénzdarab ne legyen — lyukas. Szolga! Vezesse be a következő panaszost stb.“ — Egy-egy ilyen biró délutánonkint egész tuczat házaspárral javitja meg az Egyesül-Államok népességi statisztikáját.

Jó üzlet. Vaspálya-igazgató (egy vasuti vendéglőshöz): „Nos, hogy megy az üzlet?“ Vendéglős: „Köszönöm igazgató ur, a gyufák mennek legjobban.“

Mikor a völegény — rekedt. Megjelennek a pap előtt a reformatus házasulandó felek. Az esketési szertatás szerint két tanu és a völegény egy külön szobában szépen helyet foglalnak, a szokásos kérdésekre való megfelelés végett. A völegényt kell előbb kikérdezni. Előáll háromuk közül az egyik s con amore felelget az előirt kérdésekre. — „Szereted a menyasszonyt?“ „Szeretem.“ — „Sem erőszak, sem rábeszélés, de igaz vonzalom és szeretet vezet hozzá hitestársul?“ „Igaz vonzalom és szeretet.“ — „Sem bajban, sem betegségben el nem hagyod, s holtodig és holtáig hü hitestársa leszel?“ „Az leszek“ . . . Igen, de kérem, én csak az egyik tanu vagyok, s a völegény helyett is csak azért feleltem, mert be van rekedve!“ Persze ujból kellett kezdeni a kérdezést.

Megfelelt. Egy tultömött iskolában az abc-s gyermekeknek a szoba földjén kellett helyet foglalniok. Egy napon, a mint a plébanos ur vallástanitását bevégezte, ismétlés tekintetéből kérdezte az egyik gyermektől: „Mire vagy te itt a földön?“ — Egészen naivul felelte reá az: „Mert a padban nincs helyem!“

Elmés rab. N. német faluban egy fogoly, a ki megszökött, de ujra kézrekerült, a következő kedélyes szavakat vallá a vizsgálóbiróval: — „Mi a neved?“ — kérdé a biró. — „Hol igy, hol ugy hivnak; télen Kusma a nevem, nyáron: Filaret.“ — „Komolyan kérdelek, mi a neved?“ — „Én is egész komolyan válaszolom, hogy most, mert tél van: Kusmá-nak hivnak.“ — „De hisz utileveled ben máskép hivnak; hogy van ez a dolog?“ — „Igen észszerüen; nem az vagyok, a ki vagyok. Engem tizenhat évi fogházra itéltek; mig azt, a kinek neve itt az én utilevelemben áll, csupán deportálták; mi aztán cseréltünk, az az, én árendába vettem őt.“ — „De hogyan tetted azt?“ — „Oh, az igen egyszerü, csak tőke kell hozzá.“ — „S mennyit fizettél neki?“ — „Tizenhat forintot.“ — „Hisz akkor olcsón megmenekültél: 16 forintért 16 évi fogházra.“ — „Hogyan, olcsón? Még ő járt jól, mert a pénzt zsebre dugta és elszökött, velem együtt. Most én nem vagyok ő, s ő nem én; s egyikünk sincs bezárva!“ — „S hol éltél, a mióta elszöktél?“ — „A nyáron jó dolgom volt. Kakuskin tábornoknál szolgáltam.“ — „Ki az a Kakuskin tábornok?“ — Hát tetszik tudni: mi az erdőt nevezzük igy; ott laktam.“

IRODALOM.

A Nemzeti Ujság a legolcsóbb és legdiszesebb képes politikai napilap, most lép második évfolyamába. A „Nemzeti Ujság“ programmja a lap czime. Független irányu lap, mely küzd a gazda, a munkás, az iparos, e haza összes polgárainak, a magyar nemzetnek érdekeiért, küzd batran, kitartóan, semmitől sem rettenve vissza. Kérlelhetlenül támadja és ostorozza a helytelen politikai irányt, a társadalmi kinövéseket és ferdeségeket. A Nemzeti Ujság nem függ senkitől, nem áll senkinek befolyása alatt és csak a közönség érdekeit tartja szem előtt. Somogyi Ede e lap felelős szerkesztője és kiadótulajdonosa, ismert régi iró, ki nem kimélve áldozatot, fáradságot, oly lapot ad a magyar közönségnek, mely nemcsak kiállja a versenyt más hasonló vállalatokkal, hanem felül is mulja azokat. A „Nemzeti Ujság“ czimlapját naponként gondos kivitelü, szép, lehető legactuális kép disziti. Vasárnapi melléklete a „Mulattató“, tartalom és kiállitás dolgában vetekedik bármely képes hazai lappal. A Nemzeti Ujság ezenkivül naponta ad mellékletet. Az iparos a napi érdekü közleményeken kivül megtalálja az „Iparügy“, a kereskedő és a gazda a „Kereskedelem és mezőgazdasági“ mellékletet. „Törvényszéki csarnok“ czimü melléklete szenzácziós bünügyeket ismertet, hoz érdekes törvényszéki tárgyalásokat, ezek keretébe illő érdekes képeket. Hölgyek részére a Nemzeti Ujság a „Divatlap“ czimü mellékletet adja, hasonlóképen illusztrálva. Néptanitóink részére a „Népnevelés“ czimü mellékletet adja. Nagyszámu vidéki levelezői, összeköttetései a fővárosban lehetővé teszik a Nemzeti Ujságnak a gyors és pontos értesülést. A „Nemzeti Ujság“ hoz gazdag ujdonsági és törvényszéki rovatot, tárczaczikkeket, szenzácziós, érdekfeszitő regényeket, talányokat stb. Munkatársai: Arányi Miksa (párisi levelező,) Bánfi Sándor, Erődi Béla, Darvas Aladár (bécsi levelező). Gelléri Mór, Hoffmann Mór tanár, Iványi Ödön, Karczag Vilmos, Mócs Zs., Murai Károly, Marcziányi György, Pósa Lajos, Porzsolt Kálmán, dr. Radó Antal (római levelező), dr. Prém József, Reviczky Gyula, Sasvári Ármin, Solder Hugó, Szávay Gyula, Sziklay János, Szatmári Mór, dr. Váradi Antal, Vészi József stb. Pálmay Ilka a népszinház kitünő müvésznője már két izben irt a Nemzeti Ujságba szellemes tárczakat és a lap birja több kitünő müvész és müvésznő igéretét, hogy közremüködésükkel gazdagitandják tartalmát. A „Nemzeti Ujság“ (szerkesztösége és kiadóhivatala nádor u. 17 szám) előfizetési ára egy évre 12 frt. Kiállitása, tartalma és politikai iránya oly tényezők, melyeknél fogva melegen ajánlhatjuk az olvasó közönség figyelmébe.

A „Képes Családi Lapok“ 14. számának tartalma: Egy karácsonyi történet; beszélyke, irta Philantrop. — Dalok; költemény, irta Prém József. — Egy orvos szerelme; novella, irta Bequignolles H., forditotta Fridrich Gyula. — Egy párbajozó szomoru vége; amerikai történet Párisban. — A boldog ujév; aprósàgok, irta Szukáts Lajos. — Heti tércza; a farsang, irta Kőszeghy Géza. — A két váza; chinai rege. — Megzavart nászlakoma; epizód Szt.-Tamás szigetéről, Gerstäcker Frigyes után. — Dalok; költemények, irta Perényi Kálmán. — Képmagyzrázat. — Mindenféle. — Képeink: A felvidékről. — A bojár menyasszony öltöztetése a menyegző napján. — Első oktatás. — Az ujév. — Melléklet: A „Jog és szerelem“ czimü regény 1—16 oldala. — A boritékon: Heti uaptár. — Sakk-talány. — Számtalány. — Magikus pont-rejtvény. — Talányok megfejtése. — Megfejtők névsora. — Kérdések. — Feleletek. — A kis lutri huzásai. — Hirnetések. — A 15. szám tartalma: Három esztendő; elbeszélés, irta Sziklay János. — Sir a felhő; költemény Földváry Istvántól. — Egyszerü történet; elbeszélés, irta Ries Hérmin. — A gyermekvilágból. (Ki tartja a gyermeket a keresztelésénél? — A templomból a korcsmába. — Fényüzés a keresztelési lakomáknál ezelőtt. — A keresztelési lakomák jelenleg. — A keresztelési kalácsról. Közli Szukáts Lajos. — A romai ghetóban; elbeszélés, irta Bernet Richard, forditotta Szőlősi D. — Heti tárcza; Rip van Winkle. (Regényes operette 3 felvonásban és 4 képben. Szövegét irták Meilhac és Gilbet, zenéjét szerzette Planquette Róbert.) Irta Kőszeghy Géza. — Megzavart nászlakoma; epizód Szt.-Tamás szigetéről, Gerstäcker Frigyes után. — Piroska; rajz, irta Magdits Károly. — Képmagyarázat. — Mindenféle. — Képeink: Gróf Ráday Gedeon. (1841.—1883.) — A róka karácsonyi pecsenyéje. — A megriadt falka. — A zárda kapuja előtt. — Melléklet: A „Jog és szerelem“ czimü regény 17—32. oldala. — Mai számunkhoz van csatolva a „Nővilág“ január havi száma. — A boritékon: Heti naptár. — Sakktalány. — Betürejtvények. — Betütalány. — Talányok megfejtése. — Megfejtők névsora. — Kérdések. — Feleletek. — A kis lutri huzásai. — Hirdetések. — A 16. szám tartalma: Három esztendő; elbeszélés, irta Sziklay János. — Egy csók varázsa; költemény, irta Varsányi Gyula. — Egyszerü történet; elbeszélés, irta Ries Hermin. — A czárok történetéből. — A római ghettóban; elbeszélés, irta Bernet Richard, forditotta Szőlősi D. — Heti tárcza; Ki a jégre! irta Halifax. — Ki mindenre gondol; francziából. — A tenger árvája; egy tengerész elbeszélése. — Téli éjszakákon; költemény, irta Thuróczy Endre. — Képmagyarázat. — Mindenféle. — Képeink: Az első hó. — A gesztenyeárus. — Kényszerhelyzet. — Melléklet: A „Jog és szerelem“ czimö regény 33—48 oldala. A boritékon: Heti naptár. — Sakktalány. — Szótagrejtvények. — Magikus pontrejtvény. Talényok megfejtése. — Megfejtők névsora. — Kérdések. — A kis lutri huzásai. — Hirdetések.

NOVELLA-TÁR.

A kit a nagyapa gyülöl.

— Elbeszélés. —

Irta: REINER ILONA.

(Folytatás.)

— Ó én szegény, szegény atyám! Beszélj anyámról is! Milyen volt? Szép — ugy-e, bizonyosan szép, szeretett engem . . . Ah engem! Mily gondolat! Igen, szeretnie kellett, mert hisz anyám volt. Mégis — miként hagyott el engem? Miként lehet, hogy nem szomjazta a gyermeki ajkak csókját, mint éreztem epedve, vágyva az édes, édes anyai csókot? Beszélj, beszéld el ezt mind. Én hallgatlak s hallgatnálak igy örökké.

— Elé fogok mindent mondani. Szinész voltam. Akkor még csak kezdő, midőn anyádat megismerém. Nyomorult kóborszinészek üték föl sátorfájukat a grófi kastély egy hasznavehetetlen félszerében. Az odvas falakat fényes papir, festett vászon varázsolta Thália templomává. Összetákolt deszkák, rozzant spanyol falakból rögtönzött szinfalak a világot jelentő szinpadot ábrázolák. A gróf kegyes volt megengedni, hogy az éhes szinészcsapat itt tartson előadásokat s maga látta el a személyzetet bőkezüen. — A főuri kegy ezzel nem ért véget. Ő maga is leereszkedőn végig nézte a festett komédiások együgyü játékát s jóizüt nevetett a lyukas zsákból festett köpeny felett, melyben Rómeo Juliáját látogatta. Nem csak ő, de a méltóságos asszony is jelen volt ezen tragikomédiákon s utánok a helység minden érdemes tagja. De lett volna ott egy egész királyi udvar, fényes napként ragyogott volna elém egy angyal-arcz, a gróf egyetlen leánya, Kelenföldy Amália grófnő. Egy szende lányka, hószin arczczal, nyulánk, czédrus-termettel, sötét méla tekintettel, ábrándos vonásokkal. Ő ez az arcz szitotta föl bennem a silány deszkákon a müvészet prometheüszi tüzét, hogy ajkamról lángolón folyjanak le a betanult szavak s a szinpadi szerelem mélysége, forró szenvedélye felgyujtsa a lányka szelid szivében a viszontszerelem gyötrő szenvedélyét. Igen, ez arcz vala az én szerepkönyvem, az égőn reám meredt szemek az én sugóm s ha önhitten elhanyagolva szerepemet a legfontosabb jelenetben elakadtam volna keblem érzelmeiből meritsem a folytatást s szavaljam nem többé Romeo, hanem az én szerelmemet, nem többé Julia, hanem Amáliához. S Amália megérté szavalatomat. Megdöbbenve tapasztalá, hogy a Shakespere magasztos eszméit meghamisitá egy vakmerő szerelem, mely azért nem kevésbé magasztos eszméket sugalt az ajkára, mint miket a költők-királya alkotott. Kezébe vette a könyvet s olvasá, tapasztalá s érezé, hogy nem a szinész szaval a közönségnek, hogy az egész játék egy vakmerő kisérlet az ő szivébe hatolni, hogy a jelenlevők mint rászedettek öntudatlanul tanui egy nyilt szerelmi vallomásnak, melyről mindenki azt hiszi, hogy Romeo szavalja Juliának s csak ő tudja, hogy Rom Sándor rebegi Amáliának. S Amália e vallomást viszonozta. Viszonozta édes, hallgatag elragadtatással, mely az arczán elömlő gyönyörérzetben, szemeinek villámló tüzében, ajkainak boldog mosolyában nyilvánult. A szinész megszerette a gróf kisasszonyt. Hallatlan vakmerőség. — A grófkisasszony megszerette a szinészt. Botrány, lehetetlenség, fölforgatása az erkölcsöknek s a társadalmi rendnek. S mégis ugy történt. Az ártatlan sziv szeretett, öntudatlanul, né-

mán, talán örökre némán, ha a színész szenvedélye nem viszi őt tovább, mind tovább, egészen odáig, hogy levélben megvallja szerelmét, ha választ se kapva még többször nem fejezi ki szerelme vészes tusáit, keble égető kinjait, mig végre tulboldogná tette egyetlen szó, egy jelentéktelen „igen“ szócska, mely egy hosszu, boldog történetnek a zárpecsétje volt, mely tudatta, emelte azt a sejtelmet, hogy találkozni fog az imádottal, egyedül, találkozni a magas, elérhetetlennek hitt ideállal. Igen! Ott a park ama helyén, a hol Arhur szerelmet vallott Margitnak, ott vallotta. Rom Sándor is talán igazabban, bensőbben azt, hogy nem élhet Amáliája nélkül. Még most is . . . mintha fölélednének a sirok árnyai . . . mult idők elfeledett jelenségei, a természet senki által fel nem jegyzett változatai. Mintha látnám magam fölött a csillagos eget, körülöttem a csendesen susogó lombokat, melyek között szerelmes madár gyúgyógött párjának édes altató dalt, lábaim előtt a tó sima tüköre, keblemben a végtelenség érzete . . . én és ő — — egyedül mi ketten, kivülünk senki. . . . Miénk minden!

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.*)

Itéljetek magatok.

Mily gyakran vonakodunk valamely gyógyszer megvételetől, a melyet pedig mindenki maga-ztal. És ugyan miért van e tartózkodás? Egyszerüen csak azért, mert nem akarunk haszontalan kiadást tenni, bármily csekély legyen is az. De itéljetek magatokat, hogy egy 70 krnyi csekély kiadást lehetett volna-e jobbra forditani, mint a következő esetben.

„Miután 12 évig székrekedésben s az ezzel járó fajdalmakban szenvedtem, és sehol segitséget nem találtam, pedig fürdőket is használtam, egészségem helyreállitását egyedül Branet R. gyógyszerész svajczi labdacsainak köszönöm. Azok használata ota a legjobb egészségem van, mit ezennel bizonyitok. — Kelt jun. 12 én, az eisendorfi üveghutában Weissensulz mellett, Csehországban Bairle M. üvegfuvó mester.“

A labdacsok valódiságra nézve ügyelni kell, hogy a doboz czimlapja Brandt Richard aláirásával s a fehér keresztel vörös mezőben el legyen látva.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a A szerk.

Felelős szerkesztő és kiadó-laptulajdonos:
MÜLLER GYULA.

HIRDETÉSEK.

Különösen figyelemre méltó a hirneves Dr. FORTI-féle

SEB-TAPASZ,

mely rendkivüli gyógyereje, oszlató, érlelő és fájdalomcsillapitó hatása által leggyorsabb, legbiztosabb s egyszersmind gyökeres gyógyulást eszközöl különnemü bajokban. Ily bajok a torokgyuladás, légcsőburut, borkés-barnaság, hárgyás gyik (Croup, angina) mindennemü megsértések, harapás, szurás vagy egés által támadható sebek, megforrázások, darázs- vagy méhszurások, konok, fekélyek, zuzatok (contusiok) meglepő gyors fajdalomcsillapitással — rögzött daganatok, gümök, tályogok, pokolvar (carbunculus pustula maligna) megkeményedések, genyedesek, vérkelések, minden mirigy-betegségek, gorvelyes fekélyek, fagydaganat, ujjferej, koromméreg, vadhus, tagszivacs, csontszu, kificzamitás és megrándulások, helyi csuz: továbbá a szules utáni lábdeltakadások és sebek, fajos, fekélyzet vagy már genyes női mell. Sok no már csirában volt emlőráktól, a különben elkerülhetetlen életveszélyes sebészi mütet mellőzésével — egyedül ezen jeles sebtapasz használata áltaemeckült meg.

Végre a testhe teljesen bemélyedt bárminemü szálka vagy darázs és méh tüankja csupán ezen tapasz rövid idei használata folytán annyira elotünik, hogy aztán a testbol közönségesen szabad kézzel, sebészi mütet és fájdalom nélkül könnyen eltávolitható, mire a seb gyógyulása nem sokára bekövetkezik. — Ezen megbecsülhetlen gyógyszer, melynek jelessége leghitelesebb egyének számos és különös kivonatra bármikor felmutatható bizonyitványai által már régen a legfényesebben elismertetett — rendkivüli és a legkülonnemübb esetekben megpróbált hatásánál es feltüno sikeres eredményeinél fogva, melyek használata által meg elsavult bajokban is elértnek, jól megallapitott es elterjedt hirét ketségbevonhatlanul igazolja. 10—8

Legkisebb csomag ára **35** kr., nagyobb csomagé **50** kr., legnagyobb csomagé **1** frt használati utasitással együtt postán **20** krral tobb. Egy ertnyi csomagnál kisebb szallitmány nem teljesittetik.

Központi küldeményező raktár **Pesten Török József** gyógyszerész urnál, k i r á l y u t c z a 12-ik sz. a. — Továbbá kapható: **Szegeden Kovács Albert** gyógyszerész urnál.

A t. cz. gyógyszerész urak, kik raktárt elvallalni hajlandok lennének, felszolittatnak miszerint e reszbeni ajánlataikat ezen gyógyszer keszitojehez

Forti László-hoz czimezve: (Budapest, I-so ker. vár Nándor-utcza 3.

bekuldeni sziveskedjenek, ki megrendeléseket is pontosan teljesit.

Vidéki bermentes levelek általi megrendelések az árnak keszpénzbeni bekuldése vagy postai utalvány, vagy utanvét mellett tüstent és legpontosabban teljesittetnek

MUZSIK és PARTLICS

könyv- és kőnyomdájuk Zomborban
(a városháza épületében.

Van szerencsénk tisztelettel értesiteni a n. érdemü közönséget, hogy **jól berendezett s jelentékenyen megnagyobbitott**

könyv- és kőnyomdánkban

felvétetnek olcsó s pontos kivitelben mindennemü **egyleti** és **takarékpénztári kimutatások**, valamint **teljes egyleti berendezések nyomdai elkészitése**, különösen ajánljuk a kereskedelmi s iparvilágban divó nyomtatványainkat, **báli-jelentések, tánczrendek stb.** legfinomabb s legdivatosabb kiállitását.

J. Reif,
specializálta Bécsben, Margarethenstrasse 7., a hazarban.

Az összegek bekuldése vagy utanvét czimban kérj megkomoldi

párisi gummi- vagy 12—10
halhólyagot

1, 2, 3, 4, 5-ös és ficzi-czikkeket legfinomabb párisi elastigazzal sztbarskat 2, 3 és 4 forint bazatokban.

Szerkabelet (suspension) sztbarkabelen minden fertőzel, darabonkint 1, 1.20 és 1.50, kivalba mindennemü különegességeket.

500

szép kifogástalan szivarát fabrt készitteti az eu. cs. kir. dohany gyárakban is használt

SZIVARKA TÖLTŐ-GÉPEMMEL

mely egyszerü egy elkészitett kezelési és kémiai erősegéhez, vekony kocsipénz szivartac kulonleg nélkül, hozzalati utasitással együtt 6.- kr. Csak akkor valódi, ha czégem bele van vésve.

Az en szivarka-hüvelyem, szinten hároms erősegem, csakis a valódi

franczia-hüzmelkülü

„La Houblon“-papirol (fiber) vagy kukoricza-papirol sárga kovekezö árakban kapható:

Sipka rez nélkül, sima 1000-re — .80
Sipka rez nélkül, elegáns arany- 1.30
Sipka rezzel, sima 1 karton 500-darabal 1.05
Sipka rezzel, elegáns arany, kék vagy fekete pergyel 1 karton 500 darabbal 1.50

II. rendü minőség, szinten fiber vagy sárga, melyet ajánlok elso rendü-

Kapott ajánlatunk ára: — .50
Sipka rez nélkül, elegáns arany- — .80
Sipka rez nélkül, sima 1000 drb — 1.80
Sipka rezzel, sima 1000 darab kék vagy fekete pergyel 1000 drb vagy — 2.20
Kozonseges tömö gepecske tüzzá — .40
Levelbeli megrendelések utánvétellel vagy az osszeg elküldése mellett. Ismétlőknek szazalékot kapnak.

26—21

Bőrpergyel vedjegy

ÓVAS! Hamisitottak megovások czégünk mindenkeresen a fentiekre, szerencsére kárt hagyott gyárgyerel van ellátva.

Cawley & Henry párisi
francza szivarka és gépecskek raktára:
WIACH ALBERT
Bécs, Marahilferstrasse 58
(ujabban Putzerstrasse 18.)

Legujabb szerkezetü
KORMÁNYLEMEZ
továbbá minden másnemü

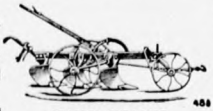

hármas ekék
Howard minta szerint
két- és háromvasu ekék.

ŐRLŐ-MALMOK

szij- és fogaskerek hajtásra, ugyszintén **összes malomberendezések**, sor- és szórvavető-gépek, konkolyozók, tisztitó-rosták (Baker-rendszer) 1-es és 2-os kukoricza-morzsolok, csöves tengeri-darálók (Little-Giant) répavágók, szecskavágók

a legolcsóbb áron és legjobb szerkezetben kaphatók: 10—7

Graepel Hugo Marshall Sons & Co. főügynökénél, Budapest, gyár-utcza 58. sz., bárány-utcza sarkán.

Költségvetések és képes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Nyomatott Muzsik és Partlicsnál Zomborban.